

льної економіки на науково-інноваційний розвиток; фінансове забезпечення інноваційних процесів; стимулювання інновацій через встановлення пільгового оподаткування, надання кредитів, розвиток науково-дослідної та інноваційної інфраструктури, створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату тощо. При цьому актуальним залишається залучення підприємств малого та середнього бізнесу до участі в міжнародних інноваційних проектах.

### **Література**

1. Глобальный инновационный индекс 2015 г: в рейтингах лидируют Швейцария, Соединенное Королевство, Швеция, Нидерланды и США [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2015/article\\_0010.html](http://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2015/article_0010.html).
2. Исследование INSEAD: Глобальный индекс инноваций 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=4887>.
3. Опубликован глобальный рейтинг инноваций: Украина на 42-м месте [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://delo.ua/world/>.
4. Мельник О. С. Стан і проблеми розвитку інноваційного підприємництва й науково-технічної діяльності: параграф 4.2.1 [Текст] / О. С. Мельник // Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / О. М. Алимов, О. І. Амоша та ін.; за заг. ред. В. І. Ляшенка; Ін-т економіки промисловості НАН України, Класичний приватний ун-т. – Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2014. – 798 с.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2007 році: стат. зб. – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України», 2008. – 362 с.
6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні в 2015 році: стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 258 с.

**УДК 330**

**Швиданенко Олег Анатолійович**

*доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки  
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,  
o.shvidanenko@gmail.com*

**Панасюк Вікторія Василівна**

*студентка 4 курсу, Факультету економіки та управління, спеціальність «Економіка підприємства» 6504,  
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,  
victorianeonil@gmail.com*

## **ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕОРІЇ ІГОР АДАПТОВАНОЇ ЗА ПОКАЗНИКОМ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ**

## **ФОРМИРОВАНИЕ КОНКУРЕНТНОЙ СТРАТЕГИИ С ПОМОЩЬЮ ТЕОРИИ ИГР АДАПТИРОВАННОЙ ЗА ПОКАЗАТЕЛЕМ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДОБАВЛЕННОЙ СТОИМОСТИ**

## **FORMING OF COMPETITIVE STRATEGY BY USING GAME THEORY ADAPTED ON INDICATORS OF ECONOMIC VALUE ADDED**

**Анотація.** Розробка конкурентної стратегії є вирішальною в процесі здобуття ринкового лідерства, конкуренція рухає компанію до розвитку, слугує імпульсом на шляху удосконалення. Проблема створення конкурентної стратегії перш за все криється в заданні мети стратегії та ключових показників ефективності її реалізації. Класичні підходи керуються максимізацією прибутку, орієнтуючи ключові показники ефективності згідно з критерієм операційної прибутковості. Сучасна конкурентна боротьба носить характер значно масштабніший, ніж межі операційної діяльності. Індикатор успішної конкурентної боротьби зміщує фокусування з прибутку на вартість бізнесу. Досягнення високої вартості бізнесу за сьогоденних умов повинне виступати ключовою метою конкуренції, а показники, які застосовуються при оцінці вартості варто залучати в якості ключових цільових індикаторів.

**Аннотация.** Разработка конкурентной стратегии является решающим в процессе получения рыночного лидерства, конкуренция двигает компанию к развитию, служит импульсом на пути совершенствования.

Проблема создания конкурентной стратегии прежде всего кроется в задании цели стратегии и ключевых показателях эффективности ее реализации. Классические подходы руководствуются максимизацией прибыли, ориентируя ключевые показатели эффективности по критерию операционной прибыльности. Современная же конкурентная борьба носит характер масштабней пределов операционной деятельности. Индикатор успешной конкурентной борьбы смещает фокусировки на прибыль на стоимость бизнеса. Достижения высокой стоимости бизнеса в современных условиях должно выступать ключевой целью конкуренции, а показатели, применяемые при оценке стоимости следует привлекать в качестве ключевых целевых индикаторов.

**Annotation.** Development of competitive strategy is crucial in the process of gaining market leadership, competition drives the company to develop, sluhaye impulse towards improvement. The problem of creating competitive strategy lies primarily in goal setting strategy and key performance indicators for its implementation. Classical approaches are guided by profit maximization, orienting key performance indicators under the criterion operating profitability. Modern competition is the nature of much larger scale than the limits of operations. The indicator of successful competition shifts the focus from return on business value. Achieving high business value for today's conditions should serve a key purpose of competition, and the indicators used in assessing the value should engage as a key target indicators.

«Конкурентна стратегія — спрямована на те, щоб зайняти стійку і вигідну позицію, яка дасть змогу організації протистояти натиску тих сил, які визначають конкурентну боротьбу в галузі» Стратегія конкуренції являє собою основу конкурентної поведінки підприємства на ринку і описує схему забезпечення переваг над конкурентами. Конкурентна стратегія концентрується на діях і підходах, які пов'язані з управлінням, спрямованим на встановлення і зміцнення довгострокової конкурентоспроможної позиції підприємства на ринку в одній специфічній сфері підприємництва. [1] Теорія ігор — це теорія математичних моделей для прийняття оптимальних рішень в умовах конфлікту. [2] Теорія ігор вперше була систематично викладена Нейманом і Моргенштерном, оприлюднена лише 1944 року в монографії «Теорія ігор і економічної поведінки», хоча окремі були опубліковані ще в 20-х роках, а інтерес до проблеми взаємодії виник задовго до 20 ст.

Аналізуючи конкурентні стратегії за допомогою інструменту теорії ігор, конкуренти формують стратегії з розбиттям на можливі альтернативні реакції у відповідь на кожен конкурентний хід. Класична теорія ігор розглядає ходи з точки зору корисності їх наслідків, проте сучасне застосування класичної теорії ігор не виправдовує себе. Наслідок конкурентних ходів зазвичай виражається прибутком (його більшим чи меншим розміром, зростанням чи зниженням). Така методика оцінювання наслідків відповідає класичній меті конкурентної стратегії — максимізації прибутку. Відповідно до цієї гравці теорії залучають до конкурентної стратегії інструменти, які відповідають за досягнення прибутку: ціна та обсяг, а стратегії, які вони формують аналогічні створеним М.Портером стратегіям лідерства за витратами, диференціації та фокусуванню.

Сучасна практика конкурентної боротьби показує низьку ефективність цього підходу, високий рівень ризикованості застосування класичної теорії ігор, непередбачуваність конкурентної реакції. Спроби уникнення цих наслідків базуються на ймовірнісних теоріях, теоріях нечітких множин, ризикології, однак вони ускладнюють розробку стратегії і часто не сприяють вибору вірних конкурентних дій, ходи гравців нерациональні, абсурдні та суперечливі. Класична методика не дозволяє спрогнозувати та досягнути рівноваги як у статичних, так і в динамічних іграх.

Нерациональність, яка трактується а класичним підходом, набуває, проте, в сучасних умовах неоднозначного характеру. Кроки, які слугують негативними факторами прибутковості реалізації можуть носити зворотній характер до вартості фірми дії, які знижують прибуток від реалізації впливають на зростання вартості фірми — підвищують конкурентну позицію фірми. Керуючись максимізацією вартості фірми гравці орієнтуються на показники, що відповідають за вартість фірми, залучаючи до конкурентної боротьби інструменти, які є факторами нарощення вартості.

Ставлячи за мету конкурентної боротьби вартість фірми, пропонується інтегрувати до теоретико-ігрового підходу створення конкурентної стратегії фактори, які впливають з оцінки вартості фірми за допомогою показника економічної доданої вартості EVA.

Концепція EVA була розроблена в США в 1980-х роках компанією "Stern Stewart & Co", проте методика, яка лежить в її основі, не нова. В основі EVA лежить концепція економічного прибутку (residual, economic income), виникнення якої пов'язане з економістом А. Маршаллом.[3]

Оскільки показник EVA може використовуватися для оцінки діяльності як компанії загалом, так і її окремих проектів чи бізнес-підрозділів, його часто порівнюють з показником чистої теперішньої вартості (NPV) [8]. Однак стосовно оцінки ефективності діяльності викори-

стання показника EVA є зручнішим, оскільки не потребує наявності точного графіка платежів, який необхідний при розрахунку NPV. Практично показник EVA® розраховується так:  $EVA = (\text{прибуток від звичайної діяльності} - \text{бухгалтерські коректування}) - \text{інвестований в підприємство капітал} * \text{середньозважена вартість капіталу}$  [4]

Показник економічної доданої вартості формується під впливом рентабельності капіталу, середньозваженої вартості капіталу та власне капіталу підприємства, вони виокремлюються як драйвери економічної доданої вартості, а фактори, що здійснюють вплив на драйвери можуть залучатися конкурентами для формування конкурентної стратегії при кінцевій меті максимізації вартості. Ввівши існуючу модель до теорії ігор, отримаємо інтегровану методику формування конкурентної стратегії за допомогою теорії ігор, за якої поєднуються класичні та оновлені елементи: конкуренти у ролі гравців здійснять ходи на конкурентному ринку з метою досягнення максимальної економічної доданої вартості, оперуючи драйверами показника економічної доданої вартості та їх ключовими факторами.

Сформований метод застосування терії ігор дозволить створити модель конкурентної поведінки, яка враховуватиме глобальні цілі – максимізацію вартості компанії, обґрунтовуючи нерациональні з точки зору максимізації прибутку конкурентні ходи раціональністю з точки зору нарощення вартості компанії, надаючи таким чином прогноз конкурентного ринку нового рівня.

### **Література**

1. *Портер М.* Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов. / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 234 с.
2. *Васильев В.А.* Модели экономического обмена и кооперативные игры. – Новосибирск: Изд-во НГУ, 1984. – 96 с.
3. *І. М. Свідерська*, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів підприємств, ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана". Економічна доана вартість: теоретичні аспекти обрахунку та використання показника // Економіка та держава № 11/201, УДК 336.76
4. *В.Р. Шевчук, Л.І. Чернобай.* Концепція управління фінансами підприємства на базі економічної доданої вартості/ В.Р. Шевчук, Л.І. Чернобай.// Львівський національний університет імені Івана Франка ,Національний університет "Львівська політехніка" 2007, УДК 658.15

УДК 338.2 338.3

**Тимошук Тетяна Василівна**  
асистент кафедри економіки підприємств  
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,  
kneuttv@gmail.com  
**Шпак Анастасія Олександрівна**  
студентка ФЕтаУ, 2 курсу, 4 групи  
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,  
shpak\_asya01@ukr.net

## **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

## **ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ КАПИТАЛ КАК ДЕТЕРМИНАНТА ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

## **INTELLECTUAL CAPITAL AS A DETERMINANT OF INNOVATION ACTIVITY OF ENTERPRISE**

**Анотація.** В тезах висвітлено роль інноваційної діяльності в підвищенні конкурентоспроможності підприємств. Розглядається вплив інтелектуального капіталу в інноваційній діяльності підприємства. Описано важливість інвестицій в розвиток ІТ-сектору в Україні.

**Аннотация.** В тезисах освещена роль инновационной деятельности в повышении конкурентоспособности предприятий. Рассматривается влияние интеллектуального капитала в инновационную деятельности предприятия. Описана важность инвестиций в развитие ИТ-сектора в Украине.